

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ КАТЕГОРІЇ «КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»

СИМОНЕНКО СВІТЛАНА ВІКТОРІВНА

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Комунікативна компетентність вважається однією з життєво та професійно необхідних компетентностей людини, що підтверджується аналізом нормативних актів країн Європи та сучасних наукових джерел щодо місця комунікативної компетентності серед інших ключових компетентностей. Так, Європейська рамка ключових компетентностей для навчання протягом життя серед восьми ключових компетентностей включає комунікацію рідною мовою та комунікацію іноземною мовою [3].

У Національній рамці кваліфікацій України [1] комунікативна компетентність включена до системи базових компетентностей та передбачає взаємодію з людьми, роботу у команді, донесення інформації. Відмінною особливістю Національної рамки кваліфікацій є наявність дескрипторів для комунікативної компетентності, яка розвивається від рівня до рівня – від ситуативної взаємодії в обмеженому колі осіб за допомогою інших і реагування на прості усні повідомлення на рівні 0 до лідерства, вільного компетентного спілкування в діалоговому режимі з широким колом фахівців, зокрема найвищої кваліфікації, та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності на рівні 9.

Поняття комунікативної компетентності було введено у сучасну науку соціолінгвістом Д. Хаймсом, який наголошував, що потрібно розрізняти лінгвістичну компетентність, тобто здатність продукувати та розуміти граматично правильні речення, та комунікативну компетентність, здатність продукувати і розуміти речення, які підходять до конкретної ситуації. Він визначив комунікативну компетентність як «знання правил для розуміння та продукування як преференціального, так і соціального значення мови» [2], таким чином, відносив комунікативну компетентність не лише до теоретичних, але і до практичних потреб людини.

Вивчаючи комунікативну компетентність з точки зору педагогічної науки, а не лінгвістики, Дж. Віманн та П. Бекланд визначили комунікативну компетентність як «здатність комуніканта обирати серед доступних комунікативних типів поведінки для успішного досягнення своїх міжособистісних цілей протягом зустрічі, підтримуючи лінію партнера в межах ситуації» [4], тим самим підкреслюючи, що комунікативна компетентність відноситься як до знань, так і до поведінки людини.

В рамках дослідження проблеми формування комунікативної компетентності бакалаврів з програмної інженерії нами було проведено теоретичний аналіз поняття «комунікативна компетентність». Аналіз кількісних показників структурних компонентів категорії показав, що певними структурними компонентами категорії «комунікативна компетентність» є: поєднання комунікативних знань, вмінь і навичок, володіння вербальними та невербальними засобами, здатність встановлювати й підтримувати контакти з іншими людьми.. Враховуючи результати аналізу, було виведено виважене поняття комунікативної компетентності бакалаврів з програмної інженерії» як сукупності комунікативних знань, вмінь і навичок, та володіння вербальними та невербальними засобами для встановлення та підтримки контактів з людьми при виконанні діяльності, пов'язаної з виготовленням програмних продуктів.

Література

1. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
2. Hymes, D. On communicative competence. In: J. V. Pride and J. Holmes (eds.), *Sociolinguistics*, Harmondsworth: Penguin. 1972. - P. 269–285.
3. Explaining the European Qualifications Framework for Lifelong Learning [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf
4. Wiemann, J. M., Backlund, P. Current theory and research in communicative competence. *Review of Educational Research*, 50, 1980 – P. 185-198.